

REFERAT – BREDBÅNDSPROJEKT BRN

Møde vedr.	Barrierer for udbredelse af mobil dækning
Tid og sted	7. oktober 2015 – Regionshuset
Deltagere	John Cocks, john.cocks@aalborg.dk Thomas Kampmann, thomas.kampmann@rn.dk Karina Dyrby Kristensen, karina.k@rn.dk Torben Mangaard Frandsen, tmf@hjoerring.dk Johanne Lundager, jlu@vesthimmerland.dk Lars Enevoldsen, laen@frederikshavn.dk Leif Vasegaard Nielsen, lvn@vesthimmerland.dk Jørn Winfred Rasmussen, jowir@rn.dk Thomas Meyer Balle, tmb@anycom.dk Jan Bøgh, TDC, vendor manager Huawei, JABO@tdc.dk Niels Torp Steffensen, TDC, rejseholdet, nste@tdc.dk Michael Koktved, Telenor, rejseholdet, kok@telenor.dk Peter Guldborg, Telenor, TT netværket, PEGU@telenor.dk Sander Lindegren, "3", rejseholdet, sander.lindegren@3.dk Fraværende kopi Jakob Willer, Teleindustrien, jw@teleindu.dk Camilla Nazareth, Telia, camilla.nazareth@teliasonera.com Christina Bejer-Andersen, Telia, christina.bejer-andersen@teliasonera.com

DAGSORDEN

1. Introduktion til bredbånd i Nordjylland
2. Barrierer for udbredelse af mobil dækning
3. Næste skridt – hvad sker der nu?
4. Eventuelt

BESLUTNINGER

1. Introduktion til bredbånd i Nordjylland

Thomas Kampmann indledte mødet med at fortælle om projektet (jf. PowerPoint). Målet med mødet og det efterfølgende samarbejde er at lave en konkret plan for en fælles drejebog. Samt at starte en diskussion omkring hvad de forventede resultater, ved at forenkle og ensrette procedurer, kan blive. Projektet prioriterer

BESLUTNINGER

- Dialog mellem parterne – I dette tilfælde 11 kommuner, Region Nordjylland og de licenserede mobiloperatører i Danmark
- Identificering af barrierer for investeringer i bredbånd (nedgravet og mobil telefoni) og handlinger, der fjerner og/eller reducerer barrierer
- Udarbejde løsninger for områder, hvor markedskræfterne ikke sikrer tilstrækkelige investeringer, og hvor tilbuddene er for ringe eller slet ikke til stede

Kommuner og region er store kunder for bl.a. bredbånd og mobil telefoni, det bør derfor undersøges om disse kan understøtte markedet, fx ved udbredelse af telemedicin.

Hjørring, Aalborg, Frederikshavn & Vesthimmerland repræsenterer de 11 kommuner ift. samarbejdet med leverandørerne om ensartethed af mastetilladelser, sagsbehandling osv.

Der blev spurgt til, om bredbånd i Nordjylland er til borgernes behov eller til kommuners/regionens eget brug?

Bedre bredbånd er primært et erhvervsfremme projekt i og med, at det er finansieret af BRN – Business Region North, men forbedringer må selvfølgelig meget gerne også komme borgere til gode i almindelighed. Det primære fokus er dog erhvervsfremme.

2. Barrierer for udbredelse af mobil dækning

Mødet om barrierer for udbredelse af mobil dækning var initieret af kommunegruppen under bredbåndsprojektet i Nordjylland med det formål at identificere problemer vedrørende etablering af mobil dækning i Nordjylland. Følgende parter var inviteret:

- Teleindustrien Jakob Willer
- "3"
- Telenor
- Telia
- TDC

Deltagerne i mødet gav følgende bidrag til dialogen:

Telenor, Telia og TT netværket.

Kommercielle barrierer i Aalborg Kommune og Jammerbugt Kommune giver store udfordringer med høje lejepriser på både jord og bygninger (AP).

Telenor møder også tekniske handelshindringer i form af krav til designløsninger og krav om, at løsningen skal udføres på en bestemt måde. Operatøren vil meget ofte foretrække gittermaster, der er velegnet til at bære alle operatører, men der bliver tit stillet krav om brug af rørmast, der giver ringe plads til antenner, og at operatøren er nødsaget til at bruge smalle antenner, der ikke er optimale i forhold til at opnå dækning. Det handler om, at designkrav ofte er i modstrid med den teknisk bedste løsning, og dermed bliver dækningen ikke så god i randområdet. Og i virkeligheden bliver der så måske behov for flere master i samme område for at opnå samme dækning (AP).

Sagsbehandling af ansøgninger er lang ved nyetableringer. Hvor der blot er behov for tilladelse til ændringer og udvidelser sker godkendelser som regel hurtigt. Der er et grelt eksempel fra Jammerbugt Kommune, hvor tilladelse til ny mast i Halvrømmen, Arentsminde nu har taget over 12 måneder (AP).

BESLUTNINGER

Når antenner pakkes ind i designløsninger, så mistes ca. halvdelen af sendestyrken sådan, at der ofte skal 3-4 master etableres i området for at skabe samme dækning (AP). Det verificeres nærmere, hvor stor dæmpning der rent faktisk er i forskellige typer.

TDC.

Flagstænger er et eksempel på designløsninger, der ikke kan rumme de brede antenner, som giver den bedste dækning og rækkevidde. Der er kun plads til meget smalle antenner i en flagstang. Det er en væsentlig barriere, at der stilles generelle krav til masters udformning – der er til gengæld stor forståelse for, at der lokalt kan være specielle krav, der skal opfyldes, men generelle krav er begrænsende for løsningsmulighederne (AP).

TDC opfordrer til, at man fra kommunernes side får indarbejdet mastepositioner i lokalplaner for beboelse og erhverv. Så går placering langt nemmere, når der ansøges om byggetilladelse. Mere generelt opfordres til, at der indarbejdes planer for infrastruktur i lokalplaner (AP).

Det sker, at der efter lang sagsbehandlingstid til sidst ender op med et afslag, hvorefter operatøren ikke har andre muligheder end at starte forfra. Der opfordres til, at der etableres dialog så tidligt som muligt i forløbet, hvis der kan ses forhindringer på vejen (AP).

Uden for byerne er naturbeskyttelseslinjer ofte begrænsende for optimal placering – fx 400 m. til kystlinje, der er i konflikt med, at man gerne vil have god dækning i sommerhusområder, og afstand til kirker. Man skulle tro, at kirker var en god bygningsmæssig placering, da de ofte har et tårn, men der er faktisk kun 4-5 eksempler i hele landet på, at det har kunne lade sig gøre. Der er også ofte krav om, at en mast opføres tæt ved anden bebyggelse og infrastruktur, og dette krav konflikter ofte med den optimale placering (AP).

Operatørerne bliver ofte mødt med krav om, at mastehøjden reduceres. Som hovedregel må man antage, at operatørerne ikke investerer i højere mast, end der dækningsmæssigt er behov for, og kravet om at reducere mastehøjde virker uforståeligt for operatørerne (AP). Der er igen et eksempel fra Jammerbugt Kommune, hvor kommunen har krævet mastehøjde reduceret til 32 m, hvor operatøren har foreslået mastehøjde på 42 eller 48 m.

Nogle gange bliver operatøren mødt med krav om, at man dokumenterer behovet for en masteposition fx gennem dækningskort. Hvis operatøren vil investere over 1 mio. kr. i en mast, så må man forvente, at kommunen stoler på, at der er et behov for masten. Der er mistillid til branchen (AP).

TDC anbefaler, at ERST guidelines for lejepriser følges – model 1. Dvs. at lejepriser standardiseres og ikke baseres på markedsvilkår. Der henvises også til Byregion Fyn, der på vegne af alle kommuner på Fyn har standardiseret priser og vilkår for leje af kommunal jord og bygningsplacering (AP).

I Hjørring Kommune har man de sidste 5 år udstedt 22 mastetilladelser og heraf står kun 1 på kommunal jord – 30.000 kr. i sokkelleje (om året?). Da langt de fleste master således opføres på privat jord, kan det næppe have den helt store betydning, om kommunerne regulerer lejeprisen ned. Men det kan selvfølgelig også hænge sådan sammen, at kommunale placeringer er fravalgt, fordi lejen er for dyr.

Det foreslås, at mulige kommunale arealer for mastepacering synliggøres fx på kort sådan, at der bliver nemt for operatørerne konsulenter at afdække muligheden for placering af nye master på kommunal jord (AP).

I Vesthimmerland Kommune nedriver man en del bygninger på landet og i landsbyer, hvor kommunen efterfølgende ejer grunden. Her vil der ofte være mulighed for at etablere en masteposition. Forslag om at disse muligheder jf ovenstående synliggøres på kort (AP).

Telenor er interesseret i både at leje og at eje jord til master – øvrige operatører? Disse grunde efter nedrivning kunne måske sælges til operatører (AP).

BESLUTNINGER

Det blev forslået, at kommuner og region som offentlig myndighed forsøger at påvirke Naturstyrelsen sådan, at sagsbehandling bliver mere smidig (AP).

Det er vigtigt at igangsætte ansøgningsprocessen hurtigt sådan, at eventuelle forhindringer hurtigt kommer på bordet. Der er eksempler på, at ansøgninger ligger et par måneder inden de reelt bliver igangsat. Det er også vigtigt at få processen i gang, hvis ansøgningen giver anledning til klager (AP).

Efter bordet rundt blev der fremført følgende kommentarer:

Det foreslås, at der udarbejdes faktablade – folder, der målrettet myndigheder, politikere og borgere oplyser om bredbånd og mobil dækning – hvorfor det er vigtigt for samfundet at få opstillet master og nedgravet infrastruktur. Kan vedlægges høringsanmodninger mv. (AP). Inspiration fra vindmøllebranchen.

Vesthimmerlands Kommune har i længere tid sendt information om proces for ansøgning og godkendelse, procestid og plan sammen med høring af byggeansøgninger mv. Man har udelukkende positive erfaringer med denne åbenhed, der har reduceret klager og yderligere spørgsmål, der kan være med til at forlænge behandlingstid og tidsforbrug.

Der blev spurgt til fra kommuner, om operatørerne oplever markante forskelle i den service, som de møder hos kommunerne på ansøgning om mastepositioner. Der tegner sig et fælles billede af, at specielt Aalborg K. og Jammerbugt K. skiller sig ud i Nordjylland med designerkrav og høje lejepriser. Brønderslev K. blev fremhævet som meget nem at samarbejde med.

Der opleves stor forskel mellem kommunerne på viljen til at give dispensationer på byggelinjer og andre forhold, der kan have betydning for, om master kan placeres på de optimale positioner.

Det foreslås, at der indledes tidlig dialog mellem operatørernes konsulenter og kommunens byggesagsbehandler således, at hensigter og planer kan koordineres. Der opfordres til forhåndsdialog (AP).

Det foreslås, at ansøgninger, der er del af en større plan (initiativ), der skal hænge sammen for at opnå effekt, introduceres til berørte kommuner gennem forhåndsdialog. Når man kender til planer er det langt nemmere at tænke dem ind i øvrige planprocesser (AP).

I Aalborg K. ligger kontrakter på mastepositioner i de enkelte magistrater, der også selv sætter lejeprisen og får indtægten. Det foreslås, at lejeaftaler på Aalborg K.'s jord og bygninger samles et sted i kommunen, og at vilkår ensrettes (AP).

Det foreslås, at der udarbejdes fælles ansøgningsproces og vilkår for hele Nordjylland (Byregion Fyn har fx udarbejdet fælles mastepolitik) (AP).

Det foreslås, at man »deler« planer mellem operatører og alle involverede kommuner i stedet for at sagsbehandle enkeltpositioner, gerne som en fællessag for Nordjylland – ikke for den enkelte kommune (AP).

Det blev spurgt til, om reduktion af barrierer for mobil dækning vil øge investeringen i mobil dækning i Nordjylland?

Det blev forslået, at kommunerne putter lejeindtægter i en særlig pulje, der kan bruges til at finansiere fx passiv infrastruktur, kan det være en model til at få øget mobil dækning?

Alternativt at kommunerne sænker lejeprisen i en periode (2-4 år) og løbende vurderer, om det har betydning for investeringer i mobil dækning.

Der er muligheder for at få offentlige midler til investering i passiv infrastruktur, men der er tale om lånemidler, der altså skal betales tilbage over en årrække. Det undersøges, hvorvidt der også kan hentes direkte tilskud til investering i passiv infrastruktur.

BESLUTNINGER

Tilrådgivelsesstillelse af passiv infrastruktur skal stilles til rådighed på markedsvilkår – som godt kan være så lavt som 0 kr., hvis det ikke er mere værd.

TDC mener, at det vil være realistisk i første fase at etablere 10-12 nye mastepositioner i Nordjylland som resultat af bredbåndsprojektet, det er hvad der er kapacitet til (TDC). Der vil under alle omstændigheder blive behov for, at kommunerne samlet set prioriterer listen over manglende dækning.

Telenor vil gerne se hele listen over områder med dårlig dækning, og herfra indgå i dialog om prioritering og udbedring.

Mobil måling vil afdække, hvor der er et behov, der ikke endnu har kunnet opfyldes på markedsvilkår.

Det blev diskuteret på mødet, hvorvidt projektet bør bidrage til at synliggøre forskellen på radiomodtageren i forskellige mobiltelefoner – primært smartphones (AP). Der var ingen entydig konklusion.

Operatørerne har allerede i dag gode eksempler på samarbejde med kommuner, hvor man i samarbejde finder ud af, hvilke investeringer i passiv infrastruktur, der er interessante for operatørerne. Operatørerne udfører herefter anlægget, mens kommunerne tager investeringen. Odsherred, Norddjurs og Sønderborg blev nævnt som gode eksempler.

Der er et samarbejde i branchen i Teleindustrien for at aftale standarder for, hvilke tomrørsgimensioner og -typer, der anvendes ved etablering af passiv infrastruktur (AP).

Thomas K. opsummerede barrierer for mobil dækning

- Prisen for leje af jord og bygninger
- Designkrav, der fordyrer mastepositioner og som faktisk også reducerer værdien af masten, da dækning indskrænkes
- Lang sagsbehandlingstid
- Hurtigere kontakt i ansøgningsforløb – gerne præsentation af hele projekter og planer
- Vigtigheden af personlige kontakt

3. Næste skridt – hvad sker der nu?

Dialogen på mødet drejede sig primært om 1) barrierer for udbredelsen af mobil dækning og 2) tilrådgivelsesstillelse af passiv infrastruktur, der kan forcere udviklingen (reducere investeringsbehov). Der var mange gode forslag specielt på reduktion af barrierer.

Kommunegruppen (repræsenteret ved 4 af de 11 kommuner i Nordjylland) arbejder nu videre med forslagene i forhold til, hvilke ændringer, der umiddelbart kan lade sig gøre ved administrative ændringer, og hvilke ændringer, der kræver politisk beslutning. Den videre proces aftales på næste arbejdsrunde i kommunegruppen – herunder også, hvordan leverandørgruppen indgår i denne proces. Der bliver enten en høringsrunde eller et nyt møde, hvor resultater vil blive præsenteret.

Der var på dette møde allerede forslag til, hvordan investeringer i passiv infrastruktur kan hjælpe udbredelse af mobil dækning, men dette emne skal der arbejdes videre med for at få flere forslag på bordet og samtidig kvalificere de stillede forslag. Proces for dette forløb er heller ikke helt fastlagt endnu, men forventelig vil der være et ønske om at inddrage leverandørerne i en nærmere dialog på et kommende møde specifikt om dette emne.

4. Eventuelt

Intet.

BESLUTNINGER

	HANDLING	ANSVARLIG	DEADLINE	STATUS
01	Forslag om at lejepriser og vilkår for kommunal jord og placering på bygninger følger fælles retningslinjer i Nordjylland – dvs. for alle kommuner og Region Nordjylland	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
02	Forslag om, at niveau for kommunale lejepriser reduceres	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
03	Forslag om at generelle krav til designløsninger fjernes – det er forståelse for, at der ved specielle placeringer kan være specielle behov	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
04	Forslag om at man generelt ser mere positivt på gittermaster	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
05	Forslag om at reducere sagsbehandlingstiden på ansøgninger – specielt på nye placeringer	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
06	Forslag om at infrastruktur (ikke kun mobilmaster) indarbejdes i lokalplaner mv. – det letter ansøgning og tilladelse betragteligt	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
07	Forslag om at behandling af ansøgninger igangsættes hurtigt sådan, at der ikke går måneder inden uklarheder evt. kan udredes – tidlig dialog i ansøgningsfasen	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
08	Forslag om at der arbejdes fleksibelt med begrænsninger fra naturbeskyttelseslinjer mv., der meget ofte i det åbne land er en forhindring for optimal placering	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
09	Forslag om at master kræves opført tæt ved andre bygninger opblødes sådan, at mastepositioner kan placeres så optimalt som muligt i forhold til kundernes behov – fx i sommerhusområder	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
10	Forslag om at kommunerne i højere grad anerkender operatørernes mastehøjde – der er ingen interesse i at investere i højere mast, end der er behov for på stedet	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning

	HANDLING	ANSVARLIG	DEADLINE	STATUS
11	Forslag om at kommunerne i højere grad viser tillid til mobiloperatørerne og ikke kræver dokumentation for behov for ny masteposition fx gennem dækningskort	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
12	Forslag om at kommunerne tilslutter sig ERST's lejepriser – model 1	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
13	Forslag om at mulige kommunale mastepositioner synliggøres på kort sådan, at operatørerne konsulenter nemt kan finde egnede placeringer	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
14	Forslag om at byggegrunde efter nedrevne huse gøres tilgængelige for mastepositioner gennem synliggørelse på kort mv.	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
15	Forslag om at operatørerne køber eller lejer tomme byggegrunde efter nedrivning. Lokalplaner eller dispensation skal samtidige give mulighed for øget byggehøjde til mast	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
16	Forslag om at kommuner og region påvirker Naturstyrelsen sådan, at sagsbehandling bliver mere smidig	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
17	Forslag om at der udarbejdes faktablade – folder til myndigheder og borgere, der beskriver vigtigheden og prioritering af mobil dækning – inspiration fra vindmøllebranchen	Kommune-gruppen, bidrag fra Teleindustrien		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
18	Forslag om forhåndsdialog – at der tages dialog meget tidligt i ansøgningsforløb mellem operatørernes konsulenter og byggesagsbehandlere	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
19	Forslag om at større planer/projekter præsenteres for alle kommuner og region i et samlet forum sådan, at planer kan afstemmes	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
20	Forslag om at Aalborg K. samler aftaler og kontrakter på mobil master i en afdeling. Den samme situation kan forefindes i andre kommuner	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for mobil dækning
21	Forslag om at synliggøre kvaliteten af radio-modtagere i typisk anvendte mobiltelefoner og smartphones	Projektgruppen		

	HANDLING	ANSVARLIG	DEADLINE	STATUS
22	Teleindustrien udarbejder standarder for etablering af passiv infrastruktur – tomrør. Forslag om at disse anvendes af kommunerne	Kommune-gruppen		Fjernelse af barrierer for bredbånd
23				